

Jarosław Kempa, Andrzej Paczoski

Uniwersytet Gdański

REALIZACJA ZINTEGROWANEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO ROZWOJU REGIONALNEGO W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM (2004-2006)

1. Wstęp

Perspektywa przystąpienia Polski do UE spowodowała przygotowanie dokumentu Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006 (NPR). Założeniem powstania tego opracowania było ustalenie strategii społeczno-gospodarczej dla Polski w początkowym okresie członkostwa w UE. W NPR przedstawiono następujące zagadnienia: sytuacja społeczno-ekonomiczna Polski (w tym sytuacja poszczególnych regionów), cele i opis strategii dążące do osiągnięcia spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej z krajami i regionami Wspólnoty, szacunek spodziewanych efektów planowanych interwencji i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, kierunki i wielkość planowanego zaangażowania środków funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności i środków krajowych, sposoby koordynacji i wdrażania pomocy strukturalnej w okresie funkcjonowania NPR. W ramach programu rozwoju regionalnego działania zawarte w powyższym dokumencie miały charakter przejściowy, pilotażowy (po roku 2006 planowano zwiększenie decentralizacji zarządzania programami rozwoju regionalnego).

Jedną z osi rozwoju zawartych w NPR było „Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów”. Podstawą wsparcia tej osi stał się Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego (ZPORR) jako źródło krajowe oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejski Fundusz Społeczny (EFS) – źródła finansowania zewnętrznego.

2. Znaczenie i rola ZPORR

Istotnym elementem realizacji NPR było założenie o potrzebie wspierania konkurencyjności regionów. Przesłanką tego założenia było zróżnicowanie przestrzennego potencjału gospodarczego Polski w okresie transformacji systemowej, co wynikało z różnic w tworzeniu PKB przez poszczególne województwa. Szczególna koncentracja potencjału gospodarczego wystąpiła w województwach z aglomeracjami miejskimi. Przyjęcie celu kreowania konkurencyjności gospodarki na szczeblu krajowym oraz regionalnym w założeniu może zmniejszyć zróżnicowanie przestrzennej sytuacji w sferze społeczno-ekonomicznej pod warunkiem koordynacji działań krajowych i regionalnych.

Celem ZPORR było tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałanie marginalizacji w regionach peryferyjnych przyczyniające się do długookresowego rozwoju gospodarczego kraju, jego spójności ekonomicznej, społecznej, terytorialnej oraz integracji z UE [Narodowy Plan... 2003, s. 114].

Pierwszy cel jest interpretowany jako modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej i społecznej o dużym znaczeniu dla danego regionu, chodzi np. o najbardziej dynamiczne ośrodki wzrostu występujące na danym obszarze, inwestycje zewnętrzne, oddziaływanie na zmiany w strukturze gospodarczej – wsparcie najbardziej dynamicznych sektorów gospodarczych, wzrost poziomu wykształcenia, rozwój turystyki i technologii społeczeństwa informacyjnego. Cel drugi odnosi się do pomocy dla obszarów o ułomnej strukturze społecznej, niewielkich perspektywach rozwojowych i poddawanych restrukturyzacji regionalnej (np. inwestycje w infrastrukturę techniczną i społeczną na poziomie lokalnym, wsparcie kompleksowych projektów rewitalizacji społeczno-ekonomicznej, promocja dialogu i wymiana doświadczeń w celu przeciwdziałania negatywnym procesom marginalizacji).

Cele ZPORR miały być osiągnięte w drodze koncentracji środków krajowych i zewnętrznych z funduszy strukturalnych UE (EFRR i EFS) na trzech priorytetach:

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów;
- wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich;
- rozwój lokalny [Narodowy Plan... 2003, 2004-2006, s. 114].

Rozdział środków na powyższe priorytety był zróżnicowany dla poszczególnych regionów, brano pod uwagę specyfikę restrukturyzacji i rozwoju, przyjętą w strategiach wojewódzkich. Rozdział środków miał charakter elastyczny – mógł być zmieniony w zależności od wdrażania i rejestrowanego w województwach potencjału absorpcyjnego. W tabeli 1 zaprezentowano podział środków na poszczególne priorytety w ramach ZPORR.

Podane w tab. 1 wielkości środków na realizację ZPORR wskazują na następujące relacje: największej środków przeznaczono na priorytet rozbudowy i modernizacji infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, mało zaangażo-

żowano środków na rozwój lokalny, stosunkowo niewielki był udział środków prywatnych w stosunku do publicznych w realizacji poszczególnych priorytetów (zerowy w rozwoju lokalnym). Odbiorcami pomocy miały być: województwa, powiaty, gminy, stowarzyszenia oraz związki gmin i powiatów, instytucje naukowe, instytucje rynku pracy, agencje rozwoju regionalnego, instytucje wspierania przedsiębiorczości (małe i średnie firmy prywatne) oraz osoby podlegające przekwalifikowaniom, kształceniom oraz szkoleniom współfinansowanym z EFS.

Tabela 1. Szacunkowy podział środków na priorytety realizowane w ramach ZPORR (mln euro w cenach z 1999 r.)

Priorytet	Koszty ogółem 1=2+5	Ogółem wkład publiczny w ramach priorytetu 2=3+4	Ogółem fundusze strukturalne 3	Ogółem krajowy wkład publiczny 4	Środki prywatne 5
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	2407,5	2308,3	1603,3	705,0	99,2
Wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich	1091,9	802,4	601,9	200,5	289,5
Rozwój lokalny	858,3	858,3	643,7	214,6	0
Pomoc techniczna	27,5	27,5	20,6	6,9	0
Razem	4385,2	3996,5	2869,5	1127,0	388,7

Źródło: [Narodowy Plan... 2003, s. 115].

Wskazane priorytety realizowane były przez ustalone w dokumencie działania, które konkretyzowały, w jaki sposób miał być realizowany priorytet.

Priorytet 1 odnosił się do rozbudowy i modernizacji infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów. Wykonanie tego priorytetu miało być realizowane przez następujące działania:

- działanie 1 – modernizacja i rozbudowa regionalnego układu drogowego;
- działanie 2 – infrastruktura ochrony środowiska;
- działanie 3 – regionalna infrastruktura badawczo-edukacyjna;
- działanie 4 – zachowanie i odbudowa dziedzictwa;
- działanie 5 – infrastruktura społeczeństwa informacyjnego;
- działanie 6 – rozwój transportu miejskiego w aglomeracjach.

Priorytet 2 miał za zadanie wzmocnienie regionalnej bazy ekonomicznej i zasobów ludzkich. W ramach tego priorytetu przyjęto następujące działania:

- działanie 1 – rozwój zawodowy dostosowujący zasoby ludzkie do potrzeb regionalnego rynku pracy;
- działanie 2 – reorientacja zawodowa;

- działanie 3 – rozwój kadr regionalnej gospodarki;
- działanie 4 – Regionalne Strategie Innowacyjne;
- działanie 5 – mikroprzedsiębiorstwa;
- działanie 6 – rozwój turystyki.

Priorytet 3 odnosi się do rozwoju lokalnego. Realizacja priorytetu miała odbywać się przez następujące działania:

- działanie 1 – infrastruktura lokalna (wsparcie projektów o zasięgu lokalnym na obszarach wiejskich, w małych miastach, obszarach restrukturyzacji przemysłu, dotyczących rozbudowy i modernizacji w takich dziedzinach, jak: uzbrojenie terenu pod inwestycje, infrastruktura ochrony środowiska, pozyskiwanie alternatywnych źródeł energii, infrastruktura transportowa, dziedzictwo kulturowe i ochrona zabytków, infrastruktura społeczna i służąca turystyce);
- działanie 2 – rewitalizacja obszarów zdegradowanych (ożywienie społeczno-gospodarcze terenów dotkniętych degradacją [Narodowy Plan... 2003, s. 115-120].

Założeniami powyższych priorytetów mających służyć realizacji ZPORR było wspomaganie procesów spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej na poziomie krajowym i regionalnym. Wynikami tych procesów miały być: poprawa dostępności do infrastruktury techniczno-społecznej, większa liczba osób kończących szkoły średnie i wyższe, wyższy poziom przedsiębiorczości (liczba powstałych MŚP na poziomie lokalnym), większa mobilność zawodowa i przestrzenna mieszkańców, eliminacja ubóstwa, patologii i bezrobocia ukrytego, większa liczba przyjeżdżających turystów, wzrost znaczenia obszarów restrukturyzowanych w sferze gospodarczej, społecznej i kulturowej kraju, wzrost liczby opracowań i wdrożeń nowych technologii [Narodowy Plan... 2003, s. 120].

Wskazane założenia programu ZPORR są wyraźnym ustosunkowaniem się państwa do kwestii regionalnej i lokalnej. Od rozpoczęcia transformacji systemowej w Polsce problematyka ta nie była traktowana priorytetowo; nieliczne działania w polityce regionalnej i lokalnej pojawiały się sporadycznie i nie miały spójnego, kompleksowego charakteru (przywrócenie samorządu gminnego, powołanie specjalnych stref ekonomicznych, wprowadzenie samorządu powiatowego i wojewódzkiego, powstanie kontraktów wojewódzkich). Perspektywa wejścia Polski do UE, konieczność adaptacji prawa unijnego, możliwości w zakresie pozyskiwania funduszy z UE na rozwój regionalny i lokalny przyczyniły się do orientacji na stworzenie programu uwzględniającego strategię rozwoju regionalnego i lokalnego biorącą pod uwagę powyższe fakty. Ponadto ZPORR będzie w pewnym stopniu programem przygotowującym do kreowania polityki regionalnej i lokalnej w kolejnych latach członkostwa w UE. Nabyte doświadczenia mogą umożliwić zarówno stronie rządowej, jak i samorządom regionalnym i lokalnym wypracowanie efektywnych i skutecznych zasad kreowania szans rozwojowych przy wykorzystaniu funduszy unijnych. Należy zastanowić się, czy w kolejnych latach programowania samorządy terytorialne mogłyby uzyskać większy udział w przygotowaniach kolejnych dokumentów rozwoju regionalnego.

Tabela 2. Podział środków wsparcia z funduszy strukturalnych na poszczególne województwa w latach 2004-2006

Nazwa województwa	Fundusze strukturalne		
	mln euro	w %	na mieszkańca Polska = 100
Dolnośląskie	223,6	8,10	105,37
Kujawsko-pomorskie	142,0	5,14	94,65
Lubelskie	201,0	7,28	126,17
Lubuskie	82,5	2,99	112,75
Łódzkie	157,1	5,69	83,44
Małopolskie	185,2	6,71	80,00
Mazowieckie	299,9	10,86	82,67
Opolskie	76,8	2,78	99,33
Podkarpackie	192,0	6,96	126,17
Podlaskie	110,0	3,98	126,17
Pomorskie	159,6	5,78	101,35
Śląskie	279,8	10,14	80,99
Świętokrzyskie	133,1	4,82	141,06
Warmińsko-mazurskie	182,0	6,59	173,49
Wielkopolskie	196,0	7,10	81,52
Zachodniopomorskie	140,0	5,07	112,96
OGÓLNE	2760,7	100,00	100,00
Transport publiczny w aglomeracjach	167,9		
Pomoc techniczna	39,9		
POLSKA	2968,5		

Źródło: [www.zporr.gov.pl; Zintegrowany Program... s. 484, tabela nr 23].

Sposób podziału środków ZPORR na województwa wynika z kryteriów przyjętych wcześniej w pracach nad Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego oraz Programem Wsparcia na lata 2000-2003 (poziom PKB na mieszkańca, gęstość zaludnienia).

Polska jako całość spełniła kryteria kwalifikujące do obszarów objętych celem 1 funduszy strukturalnych UE (dominująca rola kryterium ludnościowego w podziale regionalnym środków wsparcia). 80% tych środków zostało więc podzielone proporcjonalnie do liczby mieszkańców w poszczególnych województwach.

Ze względu na międzywojewódzkie zróżnicowanie poziomu PKB na mieszkańca 10% środków zostanie podzielone proporcjonalnie do liczby mieszkańców w województwach, w których średni poziom PKB na mieszkańca w latach 1997-1999 był niższy niż 80% średniego poziomu na mieszkańca w kraju. Dotyczy to województwa świętokrzyskiego, lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, oraz warmińsko-mazurskiego.

Ze względu na wysoką stopę bezrobocia oraz zagrażającą w wielu powiatach trwałą marginalizację dużych grup społecznych 10% środków wsparcia przeznaczonego

czono zostało dla powiatów, w których średnia stopa bezrobocia w latach 1999-2001 przekraczała 150% średniej krajowej [ZPORR 2004-2006, s. 483].

Powyższa metoda podziału środków między województwa umożliwiła zwiększenie interwencji w regionach biedniejszych w celu rozwiązania najistotniejszych problemów oraz kreowania atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności regionu.

Najważniejszymi w skali województwa pomorskiego obszarami prowadzenia polityki rozwoju oraz budowania atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności regionu są:

- 1) obszar metropolitalny Trójmiasta, w którym koncentruje się potencjał społeczno-gospodarczy regionu;
- 2) ośrodki subregionalne i miasta powiatowe, które stanowią potencjalne bieguny wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego na rozwijających się wolniej niż metropolia obszarach województwa;
- 3) zdegradowane obszary miejskie (mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe, powojaskowe, pokolejowe, portowe i przyportowe oraz inne, w tym zdegradowane ekologicznie);
- 4) obszary wiejskie o ubogiej infrastrukturze technicznej i społecznej;
- 5) obszary nadmorskie, (konflikty przestrzenne na styku morza i lądu związane z różnymi typami działalności);
- 6) obszary położone wzdłuż korytarzy transportowych, które mają duże możliwości wielofunkcyjnego rozwoju opartego m.in. na nowoczesnych gałęziach produkcji, usług oraz turystyce [Regionalny Program... 2007, s. 11-12].

Spójny plan rozwoju zawierający strategię eliminacji powyższych problemów rozwoju województwa zamieszczony jest w głównym dokumencie – strategii rozwoju. Samorząd Województwa Pomorskiego wykazał się dużą aktywnością w opracowywaniu tego dokumentu, nie pomijając procesu konsultacji społecznych. Pierwszy dokument powstał w 2000 r. [Strategia Rozwoju... 2000] i następnie został zaktualizowany w 2005 r. [Strategia Rozwoju... 2005] już w procesie wdrażania ZPORR. Zapisy nowego dokumentu są podstawą do przygotowania programu regionalnego będącego kontynuacją wdrażania strategii rozwoju oraz kolejnym programem operacyjnym po przedakcesyjnych kontraktach wojewódzkich, ZPORR 2004-2006, czyli Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

3. Wdrożenie programu – główne projekty, aktywność beneficjentów i wnioskowane dofinansowanie

ZPORR na lata 2004-2006 jest realizowany w województwie pomorskim od 2004 r., począwszy od pierwszych rund aplikacyjnych. Rozkład terytorialny według powiatów wskazuje na bardzo zróżnicowaną aktywność potencjalnych beneficjentów z obszaru poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. W tabeli 3 opisano realizację ZPORR z podziałem na powiaty, uwzględniając wskaźniki umożliwiające analizę aktywności beneficjentów oraz decyzje dotyczące wyboru projektów.

Tabela 3. Kwota dofinansowania wniosków aplikacyjnych ZPORR* – w podziale środków na powiaty (w latach 2004-2006)

Powiat	Liczba złożonych projektów przez beneficjentów z terenu powiatu	Wnioskowane dofinansowanie na mieszkańca w powiecie (zł)	Procent wybranych projektów	Liczba złożonych projektów na 1000 mieszkańców
Gdańsk (mnpp)	50	793	44	1,09
Gdynia (mnpp)	14	212	43	0,55
Sopot (mnpp)	8	2079	50	1,99
Słupsk (mnpp)	18	867	33	1,82
Bytowski	50	844	20	6,64
Chojnicki	27	973	30	2,95
Człuchowski	31	1537	19	5,44
Gdański	24	568	54	2,83
Kartuski	32	566	36	2,95
Kościerski	26	1326	19	3,90
Kwidzyński	23	1112	26	2,85
Lęborski	16	620	25	2,51
Malborski	28	655	25	4,44
Nowodworski	12	108	8	3,38
Pucki	15	627	46	2,03
Słupski	41	929	34	4,45
Starogardzki	36	588	25	2,95
Sztumski	12	722	42	2,86
Tezewski	17	533	24	1,51
Wejherowski	32	615	28	1,77

*Tabela nie uwzględnia wniosków złożonych w priorytecie 2 i działaniu 3.4.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku.

Z powyższej tabeli wynika, że powiaty ziemskie najdalej położone od Trójmiasta, jak bytowski, człuchowski, słupski i malborski, wykazały się zdecydowanie większą aktywnością w pozyskiwaniu środków na rozwój niż powiaty z bezpośredniego sąsiedztwa Trójmiasta. Jednocześnie jednak widać, że z powiatów grodzkich Trójmiasta oraz z powiatów sąsiadujących z nimi w osi Północ-Południe¹ władze samorządu województwa pomorskiego zaakceptowały najwięcej wniosków do realizacji.

Trójmiasto (Gdańsk, Gdynia, Sopot) otrzymało 33,8% środków finansowych w regionie. Trójmiasto z bezpośrednim zapleczem, tj. także powiat gdański i wejherowski, otrzymało 44% środków w stosunku do reszty regionu. Świadczy to o rów-

¹ Metropolia Zatoki Gdańskiej obejmuje przybliżony obszar Gdańska, Gdyni i Sopotu oraz powiatów wejherowskiego i gdańskiego.

nomiernej alokacji środków w województwie pomorskim, gdyż niemal połowa mieszkańców regionu zamieszkuje w pięciu powyższych powiatach.

Nie zabrakło także decyzji co do dofinansowania istotnych dla rozwoju regionu dużych projektów o wartości powyżej 10 mln zł. Władze samorządowe województwa decydowały się szczególnie na dofinansowanie budowy i modernizację ważnych obiektów powiększających bazę dydaktyczną i konferencyjną, stąd dofinansowanie budowy hali widowiskowo-sportowej na 15 tysięcy osób oraz zagospodarowanie obiektów na siedzibę Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku, a także rozbudowa ośrodka sportów wodnych w Górkach Zachodnich i kompleksu edukacyjno-rekreacyjnego Centrum „Hewelianum”.

Główne miasta metropolii Zatoki Gdańskiej, Gdańsk i Gdynia, powinny mieć dogodnie połączenie śródmieścia z obwodnicą Trójmiasta, stąd dofinansowanie projektu trasy W-Z w przypadku Gdańska i tzw. drogi różowej w przypadku Gdyni. Do istotnych projektów drogowych zaliczyć można modernizację drogi nr 216 prowadzącej do północnych, nadmorskich i turystycznych części województwa, w tym na Półwysep Heski. Warto nadmienić, że główne projekty drogowe w regionie są w okresie programowania 2004-2006 i zapewne będą w kolejnym okresie 2007-2013 realizowane na podstawie programów sektorowych.

W tabeli 4 przedstawiono podział ZPORR na poszczególne priorytety i działania oraz dane dotyczące procedury kwalifikacyjnej.

Łącznie w programie ZPORR zostało złożonych 1410 wniosków o wartości ok. 2 027 994 203 zł, w tym pozytywnie oceniono 621 wniosków na kwotę 1 309 452 321 zł. Łącznie we wszystkich działaniach do realizacji zostało przyjętych 421 wniosków na kwotę 609 049 980 zł.

Aktywność potencjalnych beneficjentów nie była jednocześnie pozytywnie odzwierciedlona w jakości składanych wniosków. Z tabeli 3 wynika, że najwięcej błędów formalnych zrobili beneficjenci składający wnioski w priorytecie 2 dotyczącym rozwoju zasobów ludzkich, natomiast najmniej w priorytecie 1 dotyczącym dużych projektów z szeroko rozumianej infrastruktury. Porównując liczbę błędów formalnych w priorytecie 1 i priorytecie 3, widzimy, że wnioski o większej wartości były przygotowywane staranniej.

Zaskakujące jest, że wnioski z takich działań, jak: 1.3.2. Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia, 2.1. Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie oraz 2.3. Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa cechują się bardzo dużą liczbą błędów formalnych. Także ponad 50% wniosków złożonych w działaniu 3.4 miało błędy formalne.

Wynika stąd generalny wniosek, że im większy projekt pod względem finansowym, przygotowany przez większą instytucję, tym mniej popełnianych jest błędów formalnych. Ponadto instytucje publiczne jako beneficjenci popełniają mniej błędów niż podmioty prywatne.

Tabela 4. Realizacja Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (2004-2006) w województwie pomorskim

Priorytet/działanie	Liczba złożonych wniosków	Wnioski pozytywnie ocenione pod względem formalnym		Liczba wniosków pozytywnie ocenionych pod względem merytorycznym	Liczba wniosków wybranych do realizacji przez zarządy województw**
1	2	3		4	5
Nazwa		Liczba wniosków	Procent wniosków pozytywnie ocenionych pod względem formalnym		
Priorytet 1. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów	170	121	71	102	48
Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego	20	20	100	20	13
Infrastruktura drogowa	19	19	100	19	13
Infrastruktura transportu publicznego	1	1	100	1	0
Infrastruktura ochrony środowiska	22	20	91	9	4
Regionalna infrastruktura społeczna	56	31	55	28	10
Regionalna infrastruktura edukacyjna	12	10	83	10	2
Regionalna infrastruktura ochrony zdrowia	44	21	48	18	8
Rozwój turystyki i kultury	31	21	68	21	4
Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego	41	29	71	24	17
Priorytet 2. Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach	436	238	55	186	177
Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie	221	80	36	49	49
Wyrównywanie szans edukacyjnych przez programy stypendialne	92	87	94	85	85
Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa	47	18	38	11	11
Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi	22	10	45	9	9
Promocja przedsiębiorczości	31	21	68	12	11
Regionalne strategie innowacyjne i transfer wiedzy	23	22	96	20	12
Priorytet 3. Rozwój lokalny	804	490	61	333	196
Obszary wiejskie	243	188	77	111	49

Tab. 4 (cd.)

1	2	3	4	5	
Obszary podlegające restrukturyzacji	44	38	86	28	6
Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe	5	3	60	2	2
Rewitalizacja obszarów miejskich	5	3	60	2	2
Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych	0				
Mikroprzedsiębiorstwa	433	202	47	136	119
Lokalna infrastruktura społeczna	79	59	75	56	20
Lokalna infrastruktura edukacyjna i sportowa	40	35	86	35	7
Lokalna infrastruktura ochrony zdrowia	39	24	62	21	13
SUMA	1410	849		621	421

* Dotyczy priorytetów 1 i 3 z wyłączeniem działania Mikroprzedsiębiorstwa. ** Priorytety 1 i 3 z wyłączeniem działania Mikroprzedsiębiorstwa oraz Instytucje Wdrażające (Priorytet 2 oraz działanie Mikroprzedsiębiorstwa).

Źródło: dane Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego.

Na podstawie uzyskanych danych dotyczących beneficjentów ZPORR ustalono aktywność jednostek samorządu terytorialnego², które złożyły wnioski aplikacyjne. W tabeli 5 przedstawiono dane porównujące działania samorządów w obszarze aplikacji.

Tabela 5. Aktywność jednostek samorządu terytorialnego, które złożyły wnioski w ramach ZPORR na lata 2004-2006

Beneficjent	Liczba podmiotów w regionie	Liczba podmiotów, które złożyły wnioski	Procent podmiotów, które złożyły wnioski
Miasta na prawach powiatu	4	4	100
Powiat ziemski	16	16	100
Gminy miejskie	25	19	76
Gminy miejsko-wiejskie	17	14	82
Gminy wiejskie	81	65	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku, dane dotyczące działań z pominięciem priorytetu 2 i działania 3.4.

Z tabeli 5 wynika przede wszystkim słaba aktywność gmin miejskich, która jest mniejsza nawet niż w wypadku gmin wiejskich.

² Samorząd Województwa Pomorskiego złożył 7 wniosków.

Ponadto na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku ustalono, że zatrudnienie w instytucjach zaangażowanych w realizację ZPORR było następujące: Urząd Marszałkowski – 27 osób (etatów), Wojewódzki Urząd Pracy – 21 osób (etatów), Agencja Rozwoju Pomorza SA jako regionalna instytucja finansująca 11 osób (etatów), co łącznie stanowi 59 osób (etatów). Ponadto w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim zostało zatrudnionych 27 osób (etatów). Zatem na jednego pracownika, z wykluczeniem administracji rządowej, przypadło do obsługi średnio 2,7 mln euro.

4. Podsumowanie

ZPORR jest pierwszym praktycznym wdrożeniem dużego operacyjnego programu rozwoju regionalnego z wykorzystaniem funduszy UE w województwie pomorskim. Możliwość rozwiązywania głównych problemów regionu oraz realizacji zadań wynikających ze strategii rozwoju została ograniczona ze względu na ogólny centralny sposób podziału środków oraz znikomą możliwość zmiany jej alokacji pomiędzy poszczególnymi priorytetami przez Samorząd Województwa Pomorskiego. Regulacje te zatem uniemożliwiły prowadzenie polityki w pełni intraregionalnej³. Z punktu widzenia regionu i jego strategii rozwoju można sądzić, że wdrażane projekty o lokalnym charakterze przyczynią się do zwiększenia spójności regionu, a główne duże projekty, szczególnie powiększające bazę konferencyjną, zwiększą potencjał rozwojowy aglomeracji trójmiejskiej.

Jednak dopiero kolejne edycje programów operacyjnych dla regionu przy większej samodzielności samorządu województwa mogą dać szansę na skuteczne profilowanie rozwoju regionu pomorskiego.

W kolejnych programach operacyjnych, władza regionalna powinna przede wszystkim skupić się na efektywnym wykorzystaniu przyznaných środków w drodze intensywniejszej współpracy z potencjalnymi beneficjentami. Znaczna część jednostek samorządu terytorialnego nie złożyła bowiem żadnego wniosku aplikacyjnego.

ZPORR spełnił także ważną funkcję edukacyjną i informacyjną dla różnych instytucji na Pomorzu, które zamierzają aplikować o środki w kolejnym programie RPO na lata 2007-2013, oraz istotną funkcję integracji lokalnych i regionalnych społeczności wobec wspólnych projektów i celów.

Literatura

Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006, dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 r., Warszawa, styczeń 2003.

³ Polityka intraregionalna cechuje się wysoką niezależnością decyzyjną i finansową jednostek samorządu terytorialnego od władzy centralnej.

Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 (projekt), dokument przyjęty przez Zarząd Województwa Pomorskiego w dniu 1 marca 2007 r.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 271/XXI/2000 z dnia 3 lipca 2000 r.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Pomorskiego nr 587/XXXV/05 z dnia 18 lipca 2005 r.

www.mg.gov.pl.

www.woj-pomorskie.pl.

www.zporr.gov.pl.

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego 2004-2006, załącznik do rozporządzenia MGIP, DzU nr 186 poz. 1745 z dnia 1 lipca 2004 r.

ZPORR 2004-2006 – dane Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku dotyczące realizacji programu.

PERFORMANCE OF THE INTEGRATED REGIONAL OPERATIONAL PROGRAMME IN POMORSKIE VOIVODSHIP (2004-2006)

Summary

The paper is an attempt to evaluate the first Operational Programme in the programming period 2004-2006, after Poland's accession to the EU. The aim of the programme was to support identified regional strategy. The paper describes the programme itself and also lists issues and problematic areas in the region. The involvement of the programmes' beneficiaries has been analyzed and presented by geographic area, the programme's priorities, and measures.

IROP played an important role in integrating local and regional communities around joint projects and objectives and had a clear educational value in providing information to many regional actors who intend to apply for funds under Regional Operation Programme for the period 2007-2013.